

چرا اساطیر
روح همه تمدن‌های دنیاست

بنیاد شریعتی

سرشناسه	: شریعتی، علی، ۱۳۱۲ - ۱۳۵۶
عنوان و نام پدیدآور	: Shariati, Ali چرا اساطیر روح همه تمدن‌های دنیاست / نویسنده علی شریعتی
مشخصات نشر	: تهران: موسسه بنیاد فرهنگی دکتر علی شریعتی، ۱۳۸۹
مشخصات ظاهری	: ۹۴ ص.
شابک	: 978-600-5365-13-9
وضعیت فهرست نویسی	: فبا
موضوع	: اساطیر
موضوع	: تمدن - تاریخ
شماره افزوده	: بنیاد فرهنگی دکتر علی شریعتی
رده بندی کنگره	: ۱۳۸۹ چ۴ش/۱۱/BL۳
ردمندی دیویی	: ۲۹۱/۱۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۲۲۰۳۷۲

به نام خدا

چرا اساطیر روح همه تمدنهای دنیاست

نویسنده: دکتر علی شریعتی

لیتوگرافی الوان - چاپ و صحافی: پژمان

طرح روی جلد: حسن کریمزاده

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۰ - شمارگان ۳۱۰۰

قیمت: ۲۰۰۰۰ ریال

ناشر: موسسه بنیاد فرهنگی دکتر علی شریعتی مرینانی

مرکز پخش: انتشارات چاپخش

نشانی: تهران، میدان انقلاب، بازارچه کتاب، پلاک ۱۲

تلفن: ۶۶۴۰۴۱۱۰ فکس: ۶۶۴۹۳۴۷۵

صندوق پستی: ۱۳۱۴۵-۱۷۳۷

کلیه حقوق محفوظ است

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۶۵-۱۳-۹

یادداشت

قریب به سی سال از چاپ مجموعه آثار شریعتی توسط «دفتر تدوین و تنظیم مجموعه آثار دکتر علی شریعتی» می‌گذرد. چاپ آثار مکتوب و شفاهی شریعتی از سال ۱۳۵۷ به شکل مجموعه‌ای و نیز موضوعی، برخاسته از یک ضرورت بود. حجم وسیع و تنوع موضوعی این آثار و وجود چاپ‌های متعدد و پراکنده و با نام‌های مستعار از زمان حیات او تا آغاز انقلاب در جامعه و نیز بسیاری از مکتوبات و کنفرانس‌هایی که تا آن زمان، هرگز به چاپ نرسیده بود، عرضه مجموعه‌ای منسجم را ضروری می‌ساخت. هدف اصلی دست‌اندرکاران این مجموعه آثار قبل از هر چیز مقابله با خطر دخل و تصرف، تشنیت و سوءاستفاده از این میراث بود. شریعتی از هجده سالگی تا چهل و سه سالگی در حوزه‌های متنوعی چون ادبیات، دین، عرفان، جامعه‌شناسی، تاریخ و... سخن گفته و قلم زده است و طبیعتاً هرگونه قضاوت دقیق و عادلانه در باره افکار و اندیشه‌های او بدون رجوع به چنین مجموعه منسجمی ناممکن است. این «دفتر»

پس از تدوین و تنظیم سی و شش مجموعه آثار (آخرین جلد آثار جوانی است که در سال ۱۳۸۶ در اختیار خوانندگان قرار گرفته) وظیفه خود را به پایان برده است.

امروز اما شریعتی با طیف جدیدی از مخاطبان روبروست. مخاطباتی جوان که نیازهایی جدید و پرسش‌هایی متفاوت دارند و قطعاً مجال و حوصله کافی برای مطالعه سی و شش مجموعه آثار را ندارند. مواجهه با سی و شش جلد اثر برای مخاطب جوانی که او و زمانه‌اش را نشناخته، مقدماً غیرممکن است. بسیاری از کنفرانس‌ها و نوشته‌های شریعتی که برای نسل گذشته نام‌های آشنایی بوده‌اند و در ذیل مجموعه آثار و گهگاه با نام‌هایی متفاوت قرار گرفته‌اند، امروزه برای مخاطب جوان شریعتی ناآشناست. از این رو اگر تا دیروز، «جمع‌آوری» و «انسجام» آثار او ضرورتی حیاتی برای حفظ یکپارچگی آن بود، امروز چنین پیداست که به‌منظور آشنایی مخاطب جوان با اندیشه‌های وی، گزیده متون او لازم است که به همان شکل اولیه، یعنی رساله‌های کوچک و کنفرانس‌های مجزا با عناوین اولیه بار دیگر چاپ و نشر یابد. هر یک از این کتاب‌های کوچک و موضوعی می‌تواند و قرار است دعوتی باشد برای ورود به زندگی شریعتی و نیز اندیشه‌های او.

شریعتی سال‌هاست که در کانون توجهات، سوء تفاهات و تحولات سیاسی و اجتماعی و نیز فردی سه نسل قرار داشته و دارد و هر بار به گونه‌ای خواننده و فهمیده شده است. حتی اگر نتوان مسئولیت این خوانش‌های گوناگون و گاه متضاد را بر

عهده او گذاشت اما چنین پیدا است که او توانسته به رغم زمینه و زمانه متفاوت مخاطب‌های متفاوتی را در محضر خود بنشانند. اندیشه‌ای منشوری و زیستی غنی که ضرورتاً باید در ذیل یکدیگر فهمیده شوند چه در راستای همدلی با آن و چه به قصد نقدش. کتاب‌هایی که به این منظور در اختیار خوانندگان جوان قرار می‌گیرد گزینشی است از میان مجموعه آثار، در اکثر موارد با همان عنوانی که در زمان حیات شریعتی نشر یافته و مخاطب خود را درگیر ساخته است. این گزینش‌ها و اولویت‌بندی‌ها از میان متون دیرروزی، عمدتاً با در نظر گرفتن دغدغه‌ها و پرسش‌های امروزی خوانندگان جوان شریعتی صورت می‌گیرد. با این تلقی که شاید پشت کردن به دیرروز، شرط اصلی رفتن به سوی فردا نباشد، با این باور که عبور از گذشته به یمن مرور دوباره آن میسر است و نهایتاً با این تصور که هنوز بسیاری از حرف‌های شریعتی ناشنیده باقی مانده‌اند. کافی است زاویه دید و جایگاه همیشگی مان را ترک کنیم و از زاویه‌ای تازه و برآمده از تجربیات متفاوت فردی، اجتماعی و فرهنگی به آن حرف‌ها بنگریم. نشان دادن پرسش‌های جدید در برابر متن قدیم شاید مخاطب جدید شریعتی را به پاسخ‌هایی متفاوت راه برد. امید!

در ضمن نکات زیر نیز بایسته ذکر است:

۱. این سلسله کتاب‌ها با رسم الخط جدید منتشر می‌شوند.
۲. در برخی موارد با الهام از گفته‌های دکتر شریعتی برای کتاب نام برگزیده‌ایم.
۳. هر جا که برای فهم بهتر مطلب افزودن کلمه یا عبارتی

ضروری تشخیص داده شده آن را در میان [] قرار داده‌ایم.

۴. به منظور رعایت امانت، هر جا شخص شریعتی جایی را خالی گذاشته، تا حد امکان عیناً حفظ کرده‌ایم.

۵. اگر کلمه یا کلماتی در نوار یا نوشته قابل تشخیص و حتی حدس زدن نبوده‌اند، یا در متن دست‌نویس جاافتادگی وجود داشته به جای آن از علامت «...» استفاده کرده‌ایم.

۶. در محل فقدان یک الی چند صفحه از دست‌نویس، از علامت «...» بهره گرفته‌ایم.

بنیاد فرهنگی دکتر علی شریعتی

مقدمه

«چرا اساطیر روح همه تمدن‌های دنیا است؟» پیش از این در مجموعه آثار ۱۸ به نام تاریخ تمدن به چاپ رسیده است. این متن یکی از سلسله دروس شریعتی در دانشکده ادبیات دانشگاه مشهد تحت عنوان «تاریخ تمدن» است و تاریخ ارائه آن نیمسال دوم سال تحصیلی ۵۰-۴۹ می‌باشد. در این درس شریعتی اسطوره را همچون «تاریخی که باید به وجود می‌آمد و نیامد»، «دنیای تجلی ایدئال‌ها و حقیقت‌ها» تلقی می‌کند و مطالعه و آشنایی با آن را برای فهم و شناخت تاریخ و مذهب یک قوم ضروری می‌داند.